ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1967

Vyhlásené: 17.05.1967 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

47

VYHLÁŠKA
Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy
z 25. apríla 1967
o cenách

Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy ustanovuje podľa § 3 písm. e) zákona č. 113/1965 Zb. o Štátnej komisii pre financie, ceny a mzdy, Štátnej komisii pre techniku, Štátnej komisii pre hospodársku a vedecko-technickú spoluprácu a Štátnej komisii pre riadenie a organizáciu:

§ 1
Úvodné ustanovenie

Táto vyhláška upravuje spôsob riadenia, tvorby a kontroly cien výrobkov, prác, služieb a činností poskytovaných za peňažnú náhradu (ďalej len „výrobky“) a pôsobnosť štátnych orgánov a socialistických organizácií v oblasti cien; vzťahuje sa aj na ceny nehnuteľností. Nevzťahuje sa na odplaty a náhrady spojené s poskytovaním peňažných a poisťovacích služieb oprávnenými organizáciami a na predaj bytov do osobného vlastníctva.

Časť I
Základné pojmy

§ 2
Realizačné ceny

Realizačnými cenami, t. j. cenami, za ktoré sa výrobky predávajú v tuzemsku, sú

a) veľkoobchodné ceny, za ktoré sa predávajú výrobky socialistickým organizáciám pre výrobnú spotrebu, výstavbu alebo odbytovú činnosť a pre zabezpečenie obrany a bezpečnosti štátu;

b) kúpne ceny zahraničného obchodu (ďalej len „kúpne ceny“), za ktoré sa predávajú výrobky pre vývoz organizáciám povereným vykonávaním zahraničného obchodu alebo za ktoré tieto organizácie predávajú výrobky z dovozu odberateľom,

c) obchodné ceny, za ktoré sa organizáciám vnútorného obchodu predávajú výrobky určené na ďalší predaj za maloobchodné ceny;

d) maloobchodné ceny (spotrebiteľské, predajné), za ktoré sa predávajú výrobky obyvateľstvu, prípadne socialistickým organizáciám, pokiaľ nakupujú v maloobchode alebo pokiaľ tak ustanovujú predpisy o dani z obratu;

e) nákupné ceny, za ktoré poverené organizácie nakupujú poľnohospodárske výrobky predávané poľnohospodárskymi výrobcami, predmety získané zberom, iné predmety od obyvateľstva a výrobky od drobných výrobcov.

§ 3
Ceny v zahraničnom obchode

Pre účely tejto vyhlášky sa cenami v zahraničnom obchode rozumejú:

a) svetové ceny, ktorými sú bežné ceny prevládajúce na svetových trhoch pre daný druh výrobkov;

b) zahraničné ceny, ktoré tvoria individuálne trhové ceny dosiahnuté za dojednaných podmienok za československý výrobok pri vývoze alebo za nakúpený výrobok pri dovoze;

c) zahraničné ceny ranko československé hranice, ktoré tvoria dosiahnuté zahraničné ceny upravené o priame obchodné náklady platené v zahraničí, prípadne o ďalšie osobitne určené náklady.

§ 4
Osobitné druhy cien

Osobitnými druhmi cien sú

a) cenové limity, ktorými sa rozumejú horné hranice cien nových výrobkov ustanovené v rámci úloh technického rozvoja pre výskum, vývoj a výrobu;

b) predbežné (informatívne) ceny, ktorými sa rozumejú ceny výrobkov plne technicky nevyjasnených, zodpovedajúce úrovni platných realizačných cien;

c) podnikové ceny, ktoré určuje odborové riaditeľstvo odchylne od realizačných cien pre predaj medzi podriadenými organizáciami alebo pre zúčtovanie dodávok mimo výrobnej hospodárskej jednotky medzi odborovým riaditeľstvom a podriadenými organizáciami. Pre odberateľov mimo výrobnej hospodárskej jednotky platia ceny podľa § 2. Vyrovnanie rozdielov medzi realizačnými a podnikovými cenami vykonáva odborové riaditeľstvo.

§ 5
Obsah cien

(1) Veľkoobchodná cena zahŕňa

a) vlastné náklady, položky skracujúce tržby a výnosy a výdavky z rozdelenia (ďalej len „náklady“),*)

b) čistý zisk (stratu).

(2) Kúpna cena zahŕňa zahraničnú cenu franko československé hranice upravenú podľa rozhodnutia Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy.

(3) Obchodná cena zahŕňa, pokiaľ nie je v jednotlivých prípadoch ustanovené inak, veľkoobchodnú cenu a daň z obratu.

(4) Maloobchodná cena zahŕňa obchodnú cenu a obchodné rozpätie; pri službách maloobchodná cena zahŕňa náklady a čistý zisk a prípadne daň z obratu.

(5) Obsah nákupnej ceny je obdobný ako obsah veľkoobchodnej ceny.

(6) Ak sú služby (preprava) podmienkou alebo súčasťou realizácie výrobkov, môžu ceny výrobkov zahŕňať aj ceny služieb (náklady na prepravu).

(7) Ceny výrobkov sa môžu zvýšiť alebo znížiť o primerané (§ 25) prirážky alebo zrážky vo vzťahu k odchýlkam od podmienok (kvalitatívnych, dodacích), za ktorých boli ceny ustanovené alebo za ktorých sa ceny obvykle ustanovujú, najmä za inú akosť, vybavenie, vyhotovenie, dodacie lehoty, výrobné alebo dodacie množstvo a pod.

(8) V rámci nákladov na výrobu ceny výrobkov zahŕňajú, pokiaľ nie je ustanovené inak, aj náklady na technický rozvoj, prípravu a zábeh výroby, licencie, patenty, odmeny za vynálezy a zlepšovacie námety, projektové a montážne práce, obaly a balenie.

(9) Podrobnosti o tom, ktoré náklady, ceny služieb a pod. sa zahŕňajú do ceny výrobkov, upravujú príslušné cenníky, cenové opatrenia alebo dohoda medzi dodávateľom a odberateľom.

§ 6

(1) K veľkoobchodným cenám sa v ustanovených prípadoch pripočítavajú (prípadne odpočítavajú) dodatková daň z obratu, obchodné (odbytové) rozpätie samostatných odbytových alebo zásobovacích organizácií a pod.

(2) V ustanovených prípadoch sa na podporu výroby (dodávok) niektorých výrobkov poskytujú k cenám účelové cenové dotácie alebo naopak na obmedzenie výroby sa odvádzajú účelové cenové odvody.

Časť II
Zásady regulácie vývoja cien

§ 7

(1) Vývoj cien riadi Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy a ďalšie poverené ústredné orgány na základe hlavných smerov vývoja cien (najmä vývoja úrovne cien) ustanovených vládou v rámci štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva, prípadne politicko-hospodárskych smerníc.

(2) Úroveň cien ustanovená vládou alebo Štátnou komisiou pre financie, ceny a mzdy sa zabezpečuje v súlade s plánom vývoja cenovej úrovne, a to jednak pomocou celej sústavy finančných a ekonomických nástrojov a jednak prostredníctvom regulácie cien podľa podmienok daných pre príslušnú kategóriu cien (§ 9 až 12) a ustanovením jednotlivých pevných, maximálnych, minimálnych alebo smerných cien (§ 9 a 11).

(3) Orgány a organizácie, ktoré vykonávajú pôsobnosť v oblasti cien, sú povinné vytvárať podmienky a vykonávať potrebné opatrenia pre to, aby boli ceny pružne upravované v súlade so zmenami ekonomických podmienok výroby, najmä vývojom nákladov na výrobu a obeh, a podmienok realizácie, t. j. pomeru ponuky a dopytu, a aby sa úroveň realizačných cien nezvyšovala nad ustanovenú úroveň cien (§ 9 až 11).

§ 8
Úroveň a kategórie cien

(1) Úroveň cien je vytvorená súborom cien všetkých výrobkov danej skupiny výrobkov (odboru a pod.) realizovaných (plánovaných na realizáciu) v určenom období; obdobím sa rozumie rok, ak nie je ustanovené inak. Vývoj úrovne cien sa sleduje (meria) vo vzťahu k cenám určeného základného obdobia toho istého súboru výrobkov.

(2) Úroveň cien môže byť najmä na nižších stupňoch riadenia ustanovená diferencovane, sledovaná a riadená podľa odborov a skupín výrobkov v nadväznosti na jednotnú klasifikáciu výrobkov alebo so súhlasom Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy podľa organizačných hľadísk (za závod, podnik, výrobnú, prípadne obchodnú hospodársku jednotku).

(3) Z hľadiska rozdielnych podmienok riadenia vývoja cien zaraďujú sa jednotlivé výrobky alebo ich skupiny do cenových kategórií, ktorými sú kategórie pevných cien, limitovaných cien alebo voľných cien.

(4) Pevné ceny ustanovujú a menia výhradne ústredné orgány, voľné ceny sa tvoria na základe dohody priamo medzi dodávateľmi a odberateľmi; limitované ceny sú vymedzené v § 10.

§ 9
Pevné ceny

Do kategórie pevných cien sa zaraďujú najmä základné suroviny, polotovary, materiály a ďalšie výrobky,

a) ktoré rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú celkovú úroveň nákladov a cien v nadväzujúcich odboroch alebo odvetviach,

b) pri ktorých treba pre zásadný nesúlad medzi ponukou a dopytom ústredne zabezpečiť účinnú reguláciu výroby a spotreby,

c) ktoré rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú štruktúru osobnej spotreby a trvale sa významne podieľajú na životných nákladoch,

d) pri ktorých treba zo zdravotných alebo kultúrno-politických dôvodov zabezpečiť jednotnosť a potrebnú úroveň cien a cenové relácie.

§ 10
Limitované ceny

Do kategórie limitovaných cien sa zaraďujú najmä skupiny výrobkov, prípadne výrobky výrobných odborov, pri ktorých dochádza k častej obmene sortimentu, alebo skupiny výrobkov širokého sortimentu síce pomerne málo obmieňaného, pri ktorých však treba vytvoriť podmienky pre obojstranné pružné ovplyvňovanie ponuky a dopytu medzi dodávateľmi a odberateľmi a kde je preto účelné riadiť len vývoj úrovne cien na základe dohôd o zabezpečení ekonomicky odôvodneného a spoločensky žiadúceho vývoja cien (ďalej len „dohody o vývoji cien“).

§ 11
Maximálne, minimálne a smerné ceny

(1) Osobitné prípady limitovaných cien, pri ktorých sú dôvody pre obmedzenie zmien cien jednotlivých výrobkov a na ktoré sa nevzťahujú ustanovenia o dohodách o vývoji cien, sú

a) maximálne ceny vymedzujúce horné neprekročiteľné hranice realizačných cien alebo

b) minimálne ceny vymedzujúce dolné neprekročiteľné hranice realizačných cien, alebo

c) smerné ceny, ktoré sú základom, od ktorého sa môžu jednotlivé realizačné ceny odchyľovať (zvýšiť alebo znížiť).

V ustanovených prípadoch možno na obmedzenie výšky odchýlok určiť ich neprekročiteľné hranice relatívne alebo absolútnymi sumami, a to buď jednostranne, t. j. hornou alebo dolnou hranicou, alebo obojstranne, t. j. hornou i dolnou hranicou (obojstranná limitná cena).

(2) Nadriadené orgány, pokiaľ nie je ustanovené inak, určia podriadeným organizáciám obdobie a spôsob evidencie a vzájomného vyrovnávania odchýlok realizačných cien od smerných cien, aby nedochádzalo k trvalému zvýšeniu úrovne realizačných cien nad úroveň smerných cien, pokiaľ také vyrovnanie nie je zabezpečené automaticky ekonomickými podmienkami v trhových vzťahoch (celková vyrovnanosť ponuky a dopytu).

(3) Za odchýlky od smerných cien sa nepovažujú prirážky a zrážky ustanovené alebo dohodnuté v zmysle § 5 ods. 7.

§ 12
Voľné ceny

Do kategórie voľných cien sa zaraďujú najmä

a) výrobky, pri ktorých existuje hospodárska súťaž,

b) výrobky s trvalým predstihom ponuky pred dopytom, prípadne úroveň cien ktorých je v zásade určená pevnými, maximálnymi, minimálnymi alebo smernými cenami štandardných výrobkov,

c) výrobky z hľadiska výroby a spotreby objemovo nevýznamné, pri ktorých možno odôvodnene predpokladať, že prípadné zvýšenie cien vyvolá primerané zníženie dopytu alebo zvýšenie ponuky,

d) módne novinky na vopred ustanovenú dobu a luxusne vyhotovené výrobky,

e) výrobky technicky pokrokové, určené ústredným orgánom nadriadeným výrobcovi po dohode s ústrednými orgánmi nadriadenými odberateľom po porovnaní s obdobnými zahraničnými výrobkami, a nové technicky pokrokové výrobky určené na základe dohody dodávateľa s hlavnými odberateľmi,

f) výrobky zaradené pri povinnom hodnotení*) do I. akostného stupňa s výnimkou tých potravinárskych výrobkov dodávaných pre vnútorný trh, ktoré sú zaradené v kategórii pevných cien,

g) výrobky pre vývoz a z dovozu s výnimkou výrobkov podľa § 28 ods. 1,

h) prototypy, unikáty, modely, vzorky, vývojové výrobky a výrobky z overovacích sérií,

i) činnosti spojené s riešením výskumných a vývojových úloh (s výnimkou komplexných a samostatných hlavných úloh štátneho plánu výskumných a vývojových prác, ktoré sa zaraďujú do maximálnych cien), riešenie úloh technickej normalizácie (s výnimkou prípadov osobitne ustanovených Úradom pre normalizáciu a meranie), ďalej odborné posudky, expertízy a výkony ekonomického a technického zamerania vykonávané socialistickými organizáciami, programovacie a výpočtové práce, skúšky a hodnotenia výrobkov a práce vo mzde,

j) výrobky predávané vo vlastnej obchodnej sieti výrobných organizácií, pokiaľ sa rozhodujúca časť obdobných výrobkov predáva v sieti vnútorného obchodu,

k) výrobky miestneho hospodárstva, miestneho stavebníctva a výrobných družstiev, pokiaľ nie je ustanovené inak,

l) výrobky pridruženej výroby poľnohospodárskych podnikov,

m) výrobky škôl a sociálnych a výchovných zariadení,

n) menejhodnotné výrobky z odpadových materiálov,

o) odplaty za užívanie základných prostriedkov a drobných a krátkodobých predmetov, pokiaľ nie je ustanovené inak.

§ 13
Postup pri zaraďovaní výrobkov do cenových kategórií

(1) O zaradení výrobkov do cenových kategórií alebo o zmene tohto zariadenia rozhoduje Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy, pokiaľ v časti V nie je ustanovené inak.

(2) Spotrebné výrobky sa môžu zaradiť do kategórií limitovaných alebo voľných cien len po určení sadzby dane z obratu, prípadne po rozhodnutí, že sa pri nich daň z obratu nevyberá.

(3) Výrobky, o ktorých zaradení do cenových kategórií sa výslovne nerozhodlo, sú až do rozhodnutia zaradené do kategórie pevných cien s výnimkou výrobkov uvedených v § 12 písm. d) až i) a l) až o).

(4) Zaradenie technicky pokrokových výrobkov a výrobkov vysokej akosti do kategórie voľných cien [§ 12 písm. e) a f)] platí

a) pri výrobkoch podliehajúcich povinnému hodnoteniu po dobu platnosti rozhodnutí o zaradení do I. akostného stupňa,

b) pri výrobkoch označených ústrednými orgánmi ako technicky pokrokové po dobu nimi ustanovenú,

c) pri nových výrobkoch označených ako technicky pokrokové na základe dohody dodávateľa s odberateľom po dobu nimi dohodnutú, najmenej však jeden rok a najviac dva roky pri výrobkoch prevažne spotrebného charakteru a štyri roky pri ostatných výrobkoch.

§ 14
Dohody o vývoji cien

(1) Dohody o zabezpečení ekonomicky odôvodneného a spoločensky žiadúceho vývoja limitovaných cien (§ 10) sa uzavierajú medzi výrobnými, prípadne obchodnými hospodárskymi jednotkami (ďalej len „výrobné hospodárske jednotky“) a ústrednými orgánmi, prípadne aj medzi podnikmi a odborovými riaditeľstvami. Pri rokovaní o dohode ústredný orgán v potrebnom rozsahu zabezpečí účasť ďalších dotknutých orgánov a organizácií.

(2) V dohodách sa uvedie úroveň cien (§ 7 ods. 2), ktorá sa nesmie prekročiť, ďalšie podmienky, ktoré sa musia dodržať alebo zabezpečiť, a spôsob kontroly dohody (najmä preukazovanie reálneho vývoja úrovne cien).

(3) Návrh dohody musí obsahovať:

a) úroveň limitovaných cien, ktorá sa nesmie v určenom období prekročiť, v členení podľa výrobných odborov alebo skupín výrobkov podľa rozhodnutia ústredného orgánu; úroveň cien sa môže vyjadriť indexom oproti úrovni realizačných cien základného (určeného) obdobia;

b) opatrenia vykonávané vo výrobe v záujme ekonomického zabezpečenia navrhovanej úrovne limitovaných cien (opatrenia vo výrobnej alebo obchodnej činnosti v záujme zvýšenia ponuky, spôsob použitia prostriedkov z prípadného zvýšenia úrovne cien a pod.);

c) spôsob sledovania vývoja úrovne limitovaných cien, ktorým sa bude preukazovať dodržanie dohody, z toho osobitne pri novozavádzaných výrobkoch;

d) opatrenia pre prípad porušenia dohody (mimo všeobecne platných sankcií podľa § 50);

e) dobu platnosti dohody, prípadne podmienky pre výpoveď časove vopred neobmedzenej dohody a opatrenia pre prípad neuzavretia novej dohody;

f) dôvody a podmienky pre zmenu dohody.

(4) Organizácia (orgán) predkladajúci návrh dohody súčasne pripojí:

a) odôvodnenie návrhu úrovne limitovaných cien s ohľadom na podmienky výroby a realizácie a ich zmeny;

b) vyčíslenie spoločenských dôsledkov návrhu a dôsledkov na vývoj celkovej úrovne cien výrobnej hospodárskej jednotky (podniku) a vyčíslenie možného dopadu na (hlavných) odberateľov;

c) stanoviská hlavných odberateľských výrobných hospodárskych jednotiek (odberateľských podnikov) k návrhu dohody;

d) návrh opatrení týkajúcich sa výrobkov príslušnej výrobnej hospodárskej jednotky (podniku) zaradených do kategórií pevných alebo voľných cien, pokiaľ sú nevyhnutné na zabezpečenie žiadúceho vývoja úrovne limitovaných cien.

§ 15

(1) Ak dôjde k nežiadúcemu vývoju úrovne realizačných cien výrobkov zaradených do kategórií limitovaných alebo voľných cien alebo k zmene podmienok, za ktorých sa toto zaradenie vykonalo, navrhne príslušný orgán, aby tieto výrobky boli preradené do inej vhodnej kategórie cien.

(2) Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy môže v odôvodnených prípadoch, ak tak neustanoví už vláda,

a) určiť alebo zmeniť úroveň limitovaných cien aj mimo rámca dohôd o vývoji cien, pričom sa úroveň cien a spôsob sledovania jej vývoja určí osobitným opatrením,

b) určiť, že v oblasti veľkoobchodných cien sa ustanoví dodatková daň z obratu,*) najmä na vyrovnanie nesúladu medzi zdrojmi a potrebami.

§ 16
Zmluvy o vývoji cien

Dodávatelia a odberatelia, prípadne im nadriadené odborové riaditeľstvá môžu uzavierať osobitné zmluvy (prevažne dlhodobé) o vývoji voľných a limitovaných cien. Ak je obsah zmluvy o vývoji limitovaných cien dostačujúci z hľadiska ústredného riadenia cien, môže nadriadený ústredný orgán schválením tejto osobitnej zmluvy nahradiť dohodu o vývoji cien (§ 14). V zmluve sú obe strany povinné dojednať aj dôsledky pre prípad porušenia zmluvných záväzkov.

§ 17

Základné (pevne ustanovené) zložky cien, ktorými sú najmä daň z obratu, záporné cenové rozdiely, obchodné (odbytové) rozpätie a príplatky k nákupným cenám poľnohospodárskych výrobkov, sa ustanovia podľa osobitných zásad pevnými sadzbami alebo iným záväzne ustanoveným spôsobom; rovnako sa ustanovia aj účelové cenové dotácie (odvody).

§ 18

Pevné, maximálne, minimálne a smerné ceny pre rovnaké výrobky s rovnakými dodacími podmienkami sú celoštátne jednotné (ustanovené podľa jednotných alebo priemerných podmienok výroby a realizácie), pokiaľ Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy neustanoví inak.

Časť III
Tvorba cien

§ 19

(1) Podľa ustanovení tejto časti sú príslušné orgány a organizácie povinné postupovať pri ustanovení pevných, maximálnych, minimálnych a smerných cien nových výrobkov.

(2) Na tvorbu nákupných cien poľnohospodárskych výrobkov sa vzťahujú ustanovenia tejto časti len primerane.

(3) Ustanovenia tejto časti neplatia pre určenie voľných cien a realizačných cien výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien; tieto ceny sa tvoria na základe dohody priamo medzi dodávateľom a odberateľom.

Zásady pre tvorbu cien

§ 20

(1) Cena sa tvorí len pre nový výrobok určený technickými a dodacími podmienkami, a ak ide o nové výrobky s približne rovnakými úžitkovými vlastnosťami, vyrábané v podstate rovnakou technológiou, aj pre skupinu presne určených výrobkov.

(2) Novým výrobkom je podľa tejto vyhlášky výrobok,

a) ktorý uspokojuje spoločenské potreby vrátane zdravotných potrieb, ochrany práce, kultúrnych potrieb a pod., ktoré doteraz vyrábanými výrobkami neboli uspokojované alebo boli uspokojované inak, alebo

b) ktorého nové technické riešenie vedie k takému zdokonaleniu jeho úžitkových vlastností, že sa tým umožní jeho hospodárnejšie využitie.

(3) Za nový výrobok sa nepovažuje a novú cenu nemožno ustanoviť, ak sú zmeny uvedené v odseku 2 nepodstatné alebo nepreukázateľné. To platí najmä vtedy, ak technické normy alebo podmienky pripúšťajú zámenu použitých materiálov. Sporné prípady sa riešia ako cenové spory (§ 45).

(4) Pre nový výrobok, ktorý možno vzhľadom na jeho úžitkové vlastnosti a spôsob jeho výroby zaradiť do skupiny výrobkov, pre ktoré cena bola už utvorená, sa cena neutvorí, ale výrobok sa priamo zaradí do takejto skupiny výrobkov.

§ 21

(1) Cena nového výrobku sa tvorí na základe podmienok výroby a podmienok jeho realizácie.

(2) Cena nového výrobku sa musí ustanoviť tak, aby zodpovedala platnej úrovni cien, s výnimkou prípadov ustanovených v § 37 ods. 4.

§ 22
Vyjadrenie podmienok výroby v cene

(1) Správnosť vyjadrenia podmienok výroby v cene sa overuje metódou cenového porovnania, a to tak, že sa cena nového výrobku odvodzuje z ceny porovnateľného výrobku, prípadne z cien niekoľkých porovnateľných výrobkov.

(2) Porovnateľnými sú výrobky z hľadiska úžitkových vlastností alebo podmienok výroby plne alebo čiastočne zameniteľné. Pri tvorbe pevných, maximálnych, minimálnych a smerných cien nie je porovnateľný výrobok zaradený do kategórie voľných alebo limitovaných cien, prípadne výrobok, pre ktorý je v kategórii pevných, maximálnych, minimálnych a smerných cien výnimočne ustanovená možnosť nejednotných cien.

(3) Na cenové porovnanie sa používajú

a) cenové rady alebo cenové ukazovatele, ktoré vyjadrujú preukázateľnú závislosť nevyhnutných nákladov vzájomne porovnateľných výrobkov odlišujúcich sa iba kvantitou úžitkových vlastností (váhou, rozmermi, obsahom, výkonom a pod.) od ich výrobných parametrov. Pokiaľ porovnateľné výrobky sa od nového výrobku odlišujú aj kvalitatívne (napríklad úžitkovými vlastnosťami, podmienkami výroby alebo dodacími podmienkami a pod.) a tieto rozdiely sú vyjadrené v ich cenách, treba cenu nového výrobku vytvoriť z cenového radu úmerne prispôsobeného;

b) cenové normatívy, ktorými sú kalkulačné sadzby, ktorými sa oceňujú časti výroby a ktoré zahŕňajú spravidla primeranú spotrebu výrobných prostriedkov (materiálov, energie, opotrebenie základných fondov) a práce; pevnou sadzbou je určený aj čistý zisk;

c) kalkulačné porovnanie, pri ktorom sa vychádza z kalkulácie nákladov najbližšie porovnateľného výrobku, pričom k nákladom porovnateľného výrobku sa pripočítajú alebo od nich odpočítajú náklady na tie časti výrobku, ktoré odlišujú nový výrobok od porovnateľného výrobku. Rozdiely vo vyhotovení a úžitkových vlastnostiach výrobku a rozdiely v nákladoch sa preukazujú technickým rozborom výrobkov, technicko-ekonomickými ukazovateľmi, technickými normami, rozborom úrovne miezd a pod. K nákladom sa pripočítava čistý zisk;

d) stavebnicový spôsob, ktorý spočíva v tom, že sa cena nového výrobku zisťuje na podklade súčtu cien jeho jednotlivých zložiek (konštrukčných prvkov), ktoré sú tiež obsiahnuté v porovnateľných výrobkoch; pokiaľ jednotlivé zložky nemajú ustanovené ceny, tvoria sa niektorým z ostatných spôsobov cenového porovnania.

(4) Odvetvové ústredné orgány nadriadené dodávateľom po dohode s ústrednými orgánmi nadriadenými odberateľom môžu bližšie určiť použitie spôsobov cenového porovnania alebo ich kombinácie pre jednotlivé druhy alebo skupiny výrobkov. Ak použitie spôsobu cenového porovnania nie je takto ustanovené, určí sa na základe dohody medzi dodávateľom a odberateľom.

(5) Ak nový výrobok nie je s doteraz vyrábanými výrobkami porovnateľný, premietajú sa výrobné podmienky do cien metódou individuálnej kalkulácie. Táto metóda sa používa najmä pri tvorbe cien výrobných prostriedkov, ich súčastí a dielov vyrábaných individuálne, spravidla podľa osobitných požiadaviek odberateľa, a ďalej pri tvorbe cien individuálne vyrábaných prototypov, unikátov, vývojových výrobkov, výrobkov vyrábaných na skúšku a iných jednorazove vyrábaných výrobkov.

§ 23
Započítanie čistého zisku do cien

(1) Pri tvorbe cien metódou cenových normatívov, kalkulačného porovnania alebo individuálnej kalkulácie sa započítava čistý zisk buď vo výške ustanovenej sadzbou alebo v priemernej výške za porovnateľné výrobky alebo ich skupiny, prípadne za celý podnik alebo odbor.*)

(2) Ústredné orgány ustanovia spôsob započítavania čistého zisku pre jednotlivé skupiny (odbory) výrobkov s ohľadom na systém hmotnej zainteresovanosti, najmä podľa odvodov z hrubého dôchodku alebo zisku a v súlade s používanou kalkulačnou technikou.

§ 24
Vyjadrenie podmienok realizácie v cene

Podmienky realizácie sa v cene vyjadrujú na základe rozboru (porovnania)

a) efektívnosti použitia nového výrobku s porovnateľnými výrobkami doteraz vyrábanými (dovážanými) pre spotrebu, vypracovaného v spolupráci s hlavným odberateľom,

b) pomeru ponuky a dopytu na trhu,

c) spoločenských zámerov na podporu (obmedzenie) výroby alebo spotreby, na zvýšenie ochrany a bezpečnosti práce, prípadne na zabezpečenie zdravotných, kultúrnych a iných potrieb,

d) relácií svetových cien, najmä pri výrobkoch určených ústrednými orgánmi.

§ 25
Prirážky a zrážky

(1) Prirážky sú primerané, ak maximálne zahŕňajú

a) náklady, ktoré musí dodávateľ vynaložiť na odchýlku od pôvodných podmienok,

b) priemerný čistý zisk dosahovaný dodávateľom v čase dojednávania zmluvy,

c) ďalšiu sumu, ktorú odberateľ v rámci prirážky poskytne dodávateľovi ako podiel z prostriedkov, ktoré sa podľa jeho predpokladov dosiahnu alebo ušetria v súvislosti s dojednanou odchýlkou.

(2) Obdobne sa posudzuje aj primeranosť zrážok z cien.

(3) Pri ustanovení prirážok alebo zrážok sa postupuje ako pri dojednávaní voľných cien, pokiaľ nie sú výnimočne ustanovené ako pevné.

§ 26
Ceny spotrebných výrobkov

(1) Do maloobchodnej (obchodnej) ceny spotrebného výrobku sa zahŕňa daň z obratu v rovnakom pomere ako pri porovnateľných výrobkoch, prípadne podľa ustanovených sadzieb bez ohľadu na to, ktorá organizácia je výrobcom; výnimky povoľuje Ministerstvo financií. Pokiaľ podľa osobitných predpisov organizácia nemá nárok na obchodné rozpätie alebo jeho časť, zvyšuje sa pri maloobchodných cenách daň z obratu o sumu zodpovedajúcu obchodnému rozpätiu.

(2) Maloobchodná smerná cena nového spotrebného výrobku sa tvorí na základe obchodnej ceny (smernej veľkoobchodnej ceny a sadzby dane z obratu) a ustanoveného obchodného rozpätia.**)

§ 27
Ceny stavieb a ich častí

Odbytové ceny stavieb a ich častí sa určujú spôsobom ustanoveným v predpise o dokumentácii stavieb.*)

§ 28
Ceny dovážaných a vyvážaných výrobkov

(1) Ako výnimka z ustanovenia § 12 písm. g) sa zaraďujú do kategórie pevných, prípadne limitovaných cien**) výrobky, ktoré sú značne konjunkturálne citlivé a rozhodujúcim spôsobom ovplyvňujú celkovú úroveň nákladov a cien v nadväzujúcich odboroch výroby.

(2) Pevné, maximálne alebo smerné kúpne ceny, prípadne úroveň limitovaných kúpnych cien sa ustanovia v závislosti od dlhodobého vývoja cien v zahraničnom obchode.

§ 29

Pri odplatných prevodoch správy, prípadne vlastníctve vecí (výrobkov, nehnuteľností) mimo obvyklého hospodárenia medzi socialistickými organizáciami sa ceny tvoria na základe dohody, pokiaľ podľa osobitných predpisov neustanovia cenu nadriadené orgány; cena však nesmie prevýšiť náklady na obstaranie rovnakej alebo porovnateľnej veci v čase odplatného prevodu, pokiaľ nie je ustanovené inak.

Časť IV
Zmeny cien

§ 30
Zásady pre zmeny cien

(1) Cenu, prípadne úroveň cien možno zmeniť len v dôsledku významnejšej zmeny

a) ekonomických podmienok výroby alebo zahraničného obchodu,

b) podmienok realizácie (§ 24).

(2) Súčasne so zmenou ceny sa ustanoví začiatok jej platnosti a spôsob vyporiadania dôsledkov zmeny.

(3) Zmena ceny sa netýka dodávok, na ktoré sú uzavreté hospodárske zmluvy, pokiaľ Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy neustanoví inak, prípadne pokiaľ sa o tom organizácie nedohodnú.

(4) Zásady pre zmeny cien sa primerane použijú aj pre zmeny základných (pevne ustanovených) zložiek cien. Pri zmene ceny sa prípadne zodpovedajúcim spôsobom upravia aj základné (pevne ustanovené) zložky cien.

(5) Ustanovenia tejto časti neplatia pre zmeny voľných a realizačných cien výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien; tieto ceny sa menia na základe dohody priamo medzi dodávateľom a odberateľom.

§ 31
Zmeny nesprávne ustanovených cien

(1) Ak bola pevná, maximálna, minimálna alebo smerná cena ustanovená nesprávne, príslušný orgán ju zmení tak, aby zodpovedala ustanoveniam tejto vyhlášky.

(2) Zmena nesprávne ustanovenej nižšej ceny sa vzťahuje na dodávky, na ktoré už bola uzavretá hospodárska zmluva, len pokiaľ s tým odberateľ súhlasí.

(3) Zmena nesprávne ustanovenej výšky ceny sa vzťahuje na všetky dodávky, ktoré sa majú uskutočniť odo dňa zmeny ceny; príslušný ústredný orgán môže rozhodnúť, že sa táto zmena vzťahuje aj na dodávky už uskutočnené.

Časť V
Pôsobnosť pri tvorbe cien***)

§ 32
Štátna komisia pre techniku

Štátna komisia pre techniku

a) vydáva zásadné opatrenia pre zostavovanie rozpočtov stavieb a určovanie vedľajších rozpočtových nákladov,

b) vydáva so súhlasom Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy zásadné opatrenia v oblasti tvorby cien nových technicky pokrokových výrobkov a technicky zastaraných výrobkov a ustanovenia cien za práce a služby pri vykonávaní výskumných a vývojových prác,

c) vykonáva pôsobnosť podľa § 34 ods. 1 v oblasti cien projektových prác a inžinierskych činností,

d) rozhoduje, pokiaľ nedôjde k dohode medzi ústrednými orgánmi, pre účely cenového konania o tom, či ide o technicky pokrokové alebo technicky zastarané výrobky.

§ 33
Ministerstvo financií

Ministerstvo financií vykonáva pôsobnosť podľa § 34 ods. 1 v oblasti cien stavieb v osobnom alebo v súkromnom vlastníctve (vrátane stavieb predávaných do osobného vlastníctva socialistickými organizáciami), pozemkov v súkromnom vlastníctve a úhrad za dočasné užívanie pozemkov a za právo osobného užívania pozemkov.

§ 34
Ostatné ústredné orgány

(1) Odvetvové ústredné orgány a ústredné orgány družstiev, prípadne ústredné orgány spoločenských organizácií v oblasti cien výrobkov, ktoré predávajú im podriadené organizácie alebo príslušné organizácie riadené národnými výbormi, pokiaľ ďalej nie je určené inak,

a) ustanovujú

1. pevné, maximálne, minimálne a smerné ceny nových výrobkov, pokiaľ si ich ustanovenie nevyhradí Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy alebo pokiaľ ich podľa ďalších ustanovení neurčia krajské národné výbory, prípadne odborové riaditeľstvá,
2. zmeny pevných, maximálnych, minimálnych alebo smerných cien v rámci úrovne cien ustanovenej vládou alebo Štátnou komisiou pre financie, ceny a mzdy a zmeny týchto cien pre dodávky uskutočňované výhradne v rámci svojho rezortu, pokiaľ si ich ustanovenie nevyhradí Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy alebo vláda,
3. zaradenie výrobkov do cenových kategórií, pokiaľ sa vyrábajú a dodávajú výhradne v rámci rezortu;

b) uzavierajú s podriadenými odborovými riaditeľstvami dohody o vývoji cien (§ 14);

c) predkladajú Štátnej komisii pre financie, ceny a mzdy návrhy

1. na zaradenie výrobkov do kategórií pevných, limitovaných a voľných cien a na zmeny tohto zaradenia vypracované podľa zásad uvedených v § 9 až 12 a prerokované s hlavnými odberateľmi a im nadriadenými orgánmi,
2. na zmeny úrovne cien a na zmeny pevných, maximálnych, minimálnych a smerných cien, pokiaľ ich samy neustanovia podľa písm. a) bod 2,
3. na vymedzenie rozsahu používania limitovaných cien (podľa dohôd o vývoji cien) a predkladajú na schválenie návrhy na uzavretie tých dohôd, uplatnenie ktorých má zmeniť úroveň cien (§ 7 ods.2) daných skupín výrobkov alebo odborov výroby,
4. na ustanovenie pevných cien nových výrobkov, ktoré si vyhradí Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy.

(2) Osobitnú pôsobnosť odvetvových ústredných orgánov, okrem pôsobnosti uvedenej v odseku 1, vykonávajú

a) Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy v oblasti nákupných cien poľnohospodárskych výrobkov a predajných cien výrobkov pre poľnohospodárstvo;

b) Ministerstvo zahraničného obchodu v oblasti dosiahnutých zahraničných cien, s výnimkou dojednávania medzinárodných prepravných taríf, ktoré patria do pôsobnosti Ministerstva dopravy, medzinárodných taríf spojov, ktoré patria do pôsobnosti Ústrednej správy spojov, prípadne cien dovážaných a vyvážaných výrobkov, kde sú príslušné organizácie vykonávajúce dovoz alebo vývoz podriadené iným ústredným orgánom;

c) Ministerstvo vnútorného obchodu v oblasti pevných, maximálnych a smerných maloobchodných cien spotrebných výrobkov a služieb

   1. predávaných v sieti spotrebných družstiev s výnimkou výrobkov predávaných výhradne alebo prevažne v sieti spotrebných družstiev,

   2. predávaných v sieti výrobných podnikov, pokiaľ sa prevažná časť výrobkov tej istej skupiny tovaru predáva v sieti vnútorného obchodu, a to po dohode s príslušnými odvetvovými ústrednými orgánmi;

d) Ministerstvo vnútra pre odvetvie miestneho hospodárstva a tiež

   1. po dohode s príslušnými ústrednými orgánmi v oblasti pevných, maximálnych, minimálnych a smerných cien služieb poskytovaných v sieti iných odvetví, pokiaľ sa prevažná časť týchto služieb poskytuje v sieti miestneho hospodárstva,

   2. v oblasti úhrad za užívanie bytov a nebytových miestností (vrátane vedľajších platieb);

e) pri pevných, maximálnych, minimálnych a smerných cenách Ministerstvo stavebníctva v oblasti stavebných prác, s výnimkou podzemných banských prác, Ministerstvo ťažkého priemyslu v oblasti montážnych prác, Ústredný geologický úrad v oblasti geologických prác a Ústredná správa geodézie a kartografie v oblasti geodetických a kartografických prác. Týmto orgánom patrí tvorba a zmeny uvedených cien po dohode s ďalšími ústrednými orgánmi nadriadenými dodávateľom príslušných prác.

(3) Ministerstvo vnútra rozhoduje o zmenách veľkoobchodných cien výrobkov miestneho hospodárstva, Sväz výrobných družstiev o zmenách veľkoobchodných cien výrobkov výrobných družstiev a Ministerstvo vnútorného obchodu o zmenách pevných, maximálnych, minimálnych alebo smerných maloobchodných cien výrobkov miestneho hospodárstva a výrobných družstiev určených krajskými národnými výbormi podľa § 35 písm. a), pokiaľ je to v záujme zjednotenia cien vo viacerých krajoch.

(4) Ministerstvo vnútra rozhoduje o zaradení výrobkov miestneho hospodárstva (vrátane zberných surovín, avšak okrem služieb), prípadne výrobkov súkromníkov do kategórií cien. Sväz výrobných družstiev rozhoduje o zaradení výrobkov výrobných družstiev. O zaradení služieb platí ustanovenie § 35 písm. b).

(5) Výkonné orgány Slovenskej národnej rady vykonávajú pôsobnosť odvetvových ústredných orgánov voči organizáciám, ktoré priamo riadia.

§ 35
Krajské národné výbory

Krajské národné výbory vykonávajú pre hospodárstvo nimi riadené v zásade obdobnú pôsobnosť ako odvetvové ústredné orgány s tým, že

a) pôsobnosť uvedenú v § 34 ods. 1 písm. a) body 1 a 2 a písm. b) vykonávajú pri výrobkoch miestneho hospodárstva, výrobných družstiev a súkromných výrobcov, a ak je na ne táto pôsobnosť osobitne prenesená, aj pri výrobkoch ďalších organizácií riadených národnými výbormi; cenové porovnanie sa vykonáva a zásada jednotnosti cien sa vzťahuje len na výrobky, ktoré vyrábajú organizácie riadené národnými výbormi a výrobné družstvá v obvode pôsobnosti krajského národného výboru;

b) rozhodujú o zaradení služieb poskytovaných miestnym hospodárstvom, výrobnými družstvami (po dohode so Svätzom výrobných družstiev - krajským sekretariátom pri odboroch, pri ktorých si to Sväz vyhradí) a súkromníkmi, prípadne ďalšími organizáciami (podľa osobitne prenesenej pôsobnosti) do kategórií cien a o určení výšky odchýlok od smerných cien;

c) predkladajú príslušným odvetvovým ústredným orgánom návrhy na ostatné opatrenia podľa § 34 ods. 1 a 2;

d) môžu preniesť na národný výbor nižšieho stupňa svoju pôsobnosť pri cenách výrobkov vyrábaných v jeho obvode.

§ 36
Odborové riaditeľstvá a podniky (organizácie)

(1) Odborové riaditeľstvá v oblasti cien výrobkov, ktoré predávajú a ktoré predávajú im podriadené organizácie,

a) určujú

1. maximálne, minimálne a smerné ceny nových výrobkov v prípadoch, v ktorých ich tým poverí nadriadený odvetvový ústredný orgán,
2. maximálne, minimálne a smerné ceny, ktoré sa tvoria na základe individuálnej kalkulácie podľa § 22 ods. 5, pokiaľ ich určením nepoveria podriadené organizácie,
3. cenové limity výrobkov určované v etape ich výskumu a vývoja;

b) predkladajú nadriadenému odvetvovému ústrednému orgánu návrhy na opatrenia, ktoré vykonávajú ústredné orgány.

(2) Odborové riaditeľstvá dojednávajú v prípadoch, v ktorých uzavierajú hospodárske zmluvy, dohody o výške realizačnej ceny výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien a voľných cien. Okrem toho odborové riaditeľstvá v rámci dohôd uzavretých s nadriadenými ústrednými orgánmi môžu dojednať obdobné dohody o vývoji cien (§ 14) s podriadenými podnikmi, prípadne úroveň cien určia.

(3) Podniky dojednávajú v prípadoch, v ktorých uzavierajú hospodárske zmluvy, dohody o voľných cenách a realizačných cenách výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien. Organizácie poverené vykonávaním zahraničného obchodu dojednávajú zahraničné ceny (ak nie je ustanovené inak), pričom ich tuzemské dodávateľské (odberateľské) podniky majú právo zúčastniť sa na týchto rokovaniach so zahraničnými odberateľmi (dodávateľmi) v záujme docielenia najvýhodnejších cien.

(4) V štatúte výrobnej hospodárskej jednotky môže byť ustanovené, v ktorých prípadoch sú podriadené organizácie viazané súhlasom odborového riaditeľstva pri dojednávaní dohody o výške realizačnej ceny výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien a o výške voľnej ceny alebo kedy odborové riaditeľstvo samo dohody o týchto cenách dojednáva, prípadne také maloobchodné ceny určí. Odvetvový ústredný orgán môže rozhodnúť, kedy odborové riaditeľstvo je povinné schvaľovať určenie alebo zmeny realizačných cien v rámci kategórie limitovaných cien. Voči druhej organizácii platí cena uvedená v hospodárskej zmluve, prípadne dohodnutá iným spôsobom.

(5) Organizácie priamo riadené ústrednými orgánmi (národnými výbormi) vykonávajú aj pôsobnosť odborových riaditeľstiev.

§ 37

(1) Ustanovenie § 36 platí obdobne pre pôsobnosť pri tvorbe cien rozpočtových, príspevkových a spoločenských organizácií a v družstvách.

(2) Pre organizácie miestneho hospodárstva môže výhradu uvedenú v § 36 ods. 4 určiť riadiaci alebo krajský národný výbor a pre družstevné a spoločenské organizácie ich nadriadený orgán.

(3) Ústredné orgány spoločenských organizácií môžu dojednávať dohody o voľných cenách a o realizačných cenách výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien.

(4) Ustanoviť pevné, maximálne, minimálne alebo smerné ceny s ohľadom na podmienky realizácie odchylne od ustanovenej úrovne cien môžu iba ústredné orgány uvedené v § 34 ods. 1.

§ 38

(1) Návrhy zásad pre ustanovenie a zmeny základných (pevne ustanovených) zložiek cien v zmysle § 17 predkladajú Štátnej komisii pre financie, ceny a mzdy

a) Ministerstvo financií, pokiaľ ide o zložky cien, ktoré sa uhrádzajú zo štátneho rozpočtu (účelové cenové dotácie, intervencie a pod.) alebo odvádzajú do štátneho rozpočtu (účelové cenové odvody),*)

b) odvetvové ústredné orgány uvedené v § 34 ods. 1, pokiaľ ide o zložky cien, ktoré sa uhrádzajú z rozpočtu odvetvového ústredného orgánu alebo odvádzajú do tohto rozpočtu, a obchodné rozpätie,

c) Ministerstvo poľnohospodárstva a výživy, pokiaľ ide o príplatky k nákupným cenám poľnohospodárskych výrobkov.

(2) Ústredné orgány uvedené v odseku 1 ustanovia a menia konkrétne sadzby základných (pevne ustanovených) zložiek cien.

Časť VI
Cenové konanie

§ 39

(1) Ustanovenia § 40 až 43 platia pre cenové konanie o pevných, maximálnych, minimálnych a smerných cenách, prípadne pre návrhy na zmeny úrovne cien (§ 7 ods. 2) predkladané ústrednými orgánmi Štátnej komisii pre financie, ceny a mzdy.

(2) Na uzavieranie dohôd o vývoji cien (§ 14) sa ustanovenia § 40 až 43 nevzťahujú. Postup pri ich predložení a prerokovaní určí príslušný ústredný orgán (§ 34).

§ 40
Návrh ceny nového výrobku

(1) Návrh na ustanovenie ceny nového výrobku musí obsahovať:

a) kvalitatívne i kvantitatívne určenie nového výrobku doložené vzorkou výrobku alebo jej výkresom, fotografiou a pod.; opis výrobku (skupiny výrobkov) zahŕňa výpočet technických parametrov čo najúplnejšie charakterizujúcich úžitkové vlastnosti výrobkov (skupiny výrobkov);

b) dôvody, pre ktoré sa nový výrobok zavádza;

c) cenovú kalkuláciu nového výrobku v predpísanom členení;

d) údaje o cenovom porovnaní;

e) porovnanie navrhovanej ceny s cenovým limitom alebo s predbežnou (informatívnou) cenou, prípadne odôvodnenie odchýlok od ustanoveného cenového limitu;

f) údaje o podmienkach realizácie nového výrobku;

g) porovnanie s reláciami svetových cien pri výrobkoch, ceny ktorých sa tvoria podľa § 28, prípadne pri ďalších výrobkoch, pokiaľ sa tak ustanoví;

h) označenie stupňa akosti výrobkov, pri ktorých sa vykonalo povinné hodnotenie;

i) zaradenie výrobku do cenovej kategórie;

j) stanovisko hlavných odberateľských organizácií k navrhovanej cene s odôvodnením prípadných protinávrhov;

k) označenie výrobku podľa jednotnej klasifikácie.

(2) Pri použití individuálnej kalkulácie (§ 22 ods. 5) doloží sa návrh tak, aby bolo zrejmé, že sa v ňom nepremietlo prípadné zhoršenie doteraz dosahovanej úrovne výrobných podmienok.

§ 41
Návrh na zmenu ceny

Návrh na zmenu ceny musí obsahovať

a) odôvodnenie navrhovanej zmeny ceny,

b) celkové vyčíslenie dôsledkov zmeny ceny pre dodávateľov, odberateľov a voči štátnemu rozpočtu,

c) stanovisko hlavných odberateľov spolu s návrhom na riešenie dôsledkov zmeny ceny a v dôležitých sporných prípadoch aj posudok nezúčastnených odborových orgánov, ústavov a expertov.

Postup v cenovom konaní

§ 42

(1) Návrh ceny nového výrobku alebo návrh na zmenu ceny vypracúva a predkladá dodávateľská, prípadne odberateľská organizácia alebo im nadriadené orgány.

(2) Ak určenie ceny patrí odborovému riaditeľstvu dodávateľa, môže určiť cenu len po dohode s odborovým riaditeľstvom hlavného odberateľa.

(3) Ak ustanovenie ceny nového výrobku alebo zmeny ceny patrí odvetvovým ústredným orgánom, predkladá odborové riaditeľstvo návrh súčasne všetkým zúčastneným ústredným orgánom. Príslušný odvetvový ústredný orgán môže ustanoviť cenu alebo zmenu ceny len po dohode s ústredným orgánom nadriadeným hlavnému odberateľovi a pri cenách, ustanovenie alebo zmeny ktorých sa dotýkajú štátneho rozpočtu a kde daň z obratu nie je ustanovená sadzbou, aj po dohode s Ministerstvom financií.

(4) Návrhy maloobchodných, prípadne aj veľkoobchodných cien spotrebných výrobkov sa prerokúvajú spravidla na spoločnom cenovom konaní, ktoré riadi ústredný orgán, ktorému patrí tvorba maloobchodných cien.

(5) Ústredné orgány sa môžu vopred dohodnúť, že príslušný odvetvový ústredný orgán môže cenu uvedenú v návrhu ustanoviť bez prerokovania s ostatnými odvetvovými ústrednými orgánmi, ak medzi odborovými riaditeľstvami dodávateľa a hlavného odberateľa sa dosiahla dohoda o tomto návrhu.

(6) Hlavný odberateľ alebo jeho nadriadený orgán je povinný oznámiť odôvodnené stanovisko k navrhovanej cene nového výrobku alebo k navrhovanej zmene ceny do 10 dní po prijatí návrhu; ak tak neurobí, môže sa o návrhu rozhodnúť alebo návrh predložiť na ďalšie konanie bez jeho stanoviska; na oneskorené stanovisko nemusí príslušný ústredný orgán prihliadať.

(7) Ak nesúhlasí hlavný odberateľ alebo jeho nadriadený orgán vo svojom stanovisku s navrhovanou cenou nového výrobku alebo s navrhovanou zmenou ceny, je povinný svoje stanovisko s dodávateľom alebo jeho nadriadeným orgánom na jeho výzvu do 7 dní prerokovať; inak nemusí orgán, ktorý cenu ustanoví, na jeho stanovisko prihliadať.

(8) Lehoty sa počítajú odo dňa prijatia predpísaných podkladov. Pokiaľ podklady nemajú predpísané náležitosti, nadriadený orgán alebo odberateľ je povinný si ich vyžiadať najneskoršie do päť dní.

§ 43

(1) Ak ustanovenie ceny nového výrobku alebo zmeny ceny patrí Štátnej komisii pre financie, ceny a mzdy, predkladá návrh príslušný odvetvový ústredný orgán. Postupuje sa pritom obdobne podľa § 42.

(2) Pri navrhovaní cenového limitu a predbežnej ceny sa postupuje primerane ako pri navrhovaní ceny nového výrobku.

(3) Ústredné orgány môžu po vzájomnej dohode ustanoviť náležitosti návrhu ceny alebo zmeny cien odchylne (napríklad zjednodušiť ich pre jednorazove vyrábané výrobky).

§ 44
Ustanovenie ceny

(1) Pevné, maximálne, minimálne a smerné ceny sa ustanovujú alebo menia rozhodnutím o cene, voľné ceny a realizačné ceny výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien na základe dohody socialistických organizácií v hospodárskej zmluve, prípadne podľa odsekov 5, 6 a 7. Ak orgán nadriadený dodávateľovi neustanoví pevnú, maximálnu, minimálnu alebo smernú cenu nového výrobku do 15 dní alebo zmenu ceny do 25 dní po prijatí návrhu a ak nejde o cenový spor podľa § 45, prípadne ak nejde o ustanovenie alebo zmenu ceny spadajúce do pôsobnosti vlády alebo Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy, môže po tejto dobe dodávajúca organizácia predávať výrobky za navrhované ceny dohodnuté s odberateľom.

(2) Rozhodnutie o pevnej, maximálnej, minimálnej alebo smernej cene musí obsahovať aspoň

a) označenie orgánu alebo organizácie, ktorá vydáva rozhodnutie o cene s odkazom na predpis alebo poverenie, na základe ktorého je príslušná cenu ustanoviť alebo meniť,

b) presné označenie výrobku, cena ktorého sa ustanovuje alebo mení, a označenie cenovej kategórie, do ktorej je výrobok zaradený,

c) výšku ceny, prípadne hranice maximálnej, minimálnej alebo smernej ceny,

d) určenie dňa, od ktorého cena vstúpi v platnosť.

(3) Rozhodnutie, ktorým sa mení pevná, maximálna, minimálna alebo smerná cena, obsahuje tieto ďalšie náležitosti:

a) výšku doteraz platnej ceny,

b) určenie, či zmenená cena platí aj pre výrobky, o dodávke ktorých sa už uzavreli hospodárske zmluvy alebo ktoré už boli dodané.

(4) Ak nedôjde k dohode organizácií o výške realizačných cien výrobkov zaradených do kategórie maximálnych, minimálnych alebo smerných cien, stane sa v prípadoch, v ktorých je ustanovená povinnosť uzavrieť hospodársku zmluvu, realizačnou cenou

a) pri maximálnych cenách ustanovená horná hranica,

b) pri minimálnych cenách ustanovená dolná hranica,

c) pri smerných cenách ustanovená smerná cena, ak nie je ustanovené inak.

(5) Ak nedôjde k dohode o výške voľnej kúpnej ceny, prípadne o výške ceny dovážaných alebo vyvážaných výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien (§ 28 ods. 1), stane sa realizačnou cenou kúpna cena určená podľa zahraničnej ceny franko československé hranice, pokiaľ Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy neustanoví inak.

(6) Dohoda o výške voľnej ceny alebo realizačnej ceny výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien môže sa nahradiť výslovnou dohodou o spôsobe určenia alebo zistenia ceny (na základe kalkulácie, pri cenách dovážaných alebo vyvážaných výrobkov odvodením zo zahraničných cien a pod.). Ak vzniká hospodárska zmluva plnením dodávateľa*) a nedojednala sa iná výška ceny, platí za dohodnutú cena navrhnutá odberateľom.

(7) Maloobchodné (predajné, spotrebiteľské) voľné ceny alebo realizačné ceny výrobkov zaradených do kategórie limitovaných cien s výnimkou individuálne vyrábaných a predávaných výrobkov určí príslušná organizácia bez dohody s kupujúcim.

§ 45
Cenové spory

(1) Ak vznikne spor pri ustanovení pevnej, maximálnej, minimálnej alebo smernej ceny, ustanoví cenu

a) odvetvový ústredný orgán po dohode so zúčastnenými ústrednými orgánmi, ak cenu malo určiť odborové riaditeľstvo,

b) Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy, ak mal cenu ustanoviť ústredný orgán vrátane prípadov, v ktorých nedošlo k dohode medzi ústrednými orgánmi podľa písm. a).

(2) Podľa odseku 1 sa postupuje aj vtedy, ak nedôjde k dohode o návrhu pevnej, maximálnej, minimálnej alebo smernej ceny alebo o návrhu zmeny ceny, ktorý predložili osobitné kontrolné orgány (§ 46 ods. 1) alebo orgány poverené povinným skúšaním a hodnotením akosti výrobkov (štátne skúšobne), najmä pri prerokúvaní návrhov cien alebo zmien cien technicky pokrokových a technicky zastaraných výrobkov.

(3) Pokiaľ orgán, ktorý má ustanoviť pevnú, maximálnu, minimálnu alebo smernú cenu, ju do lehoty 15 dní (§ 44 ods. 1) neustanoví, pretože nedošlo k dohode medzi zúčastnenými orgánmi, je povinný predložiť spor ihneď príslušnému nadriadenému orgánu, prípadne Štátnej komisii pre financie, ceny a mzdy na rozhodnutie.

(4) Náklady spojené s riešením cenových sporov (napríklad odmeny expertom) uhradia odborové riaditeľstvá dodávateľa a odberateľa, a to v pomere určenom orgánom, ktorý spor rozhodol.

Časť VII
Kontrola cien

§ 46
Pôsobnosť pri kontrole cien

(1) Kontrolu cien vykonávajú štátne orgány a socialistické organizácie na všetkých stupňoch riadenia a ďalej orgány poverené kontrolou podľa osobitných predpisov (osobitné kontrolné orgány).

(2) Ústredným orgánom pre riadenie kontroly cien je Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy, ktorá riadi kontrolnú činnosť ústredných orgánov (ich prostredníctvom i osobitných kontrolných orgánov) a krajských národných výborov, koordinuje ich plány cenových kontrol, sleduje plnenie týchto plánov a vykonáva kontrolu cien zameranú na rozhodujúce úseky a problémy.

(3) Kontrolu cien na Slovensku organizuje a zabezpečuje aj Slovenská národná rada.

(4) Pôsobnosť národných výborov pri kontrole cien sa vzťahuje okrem nimi riadených organizácií i na výrobné družstvá a na súkromných výrobcov (dodávateľov). Národné výbory môžu okrem toho podľa splnomocnenia Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy vykonávať cenovú kontrolu aj v ďalších organizáciách.

(5) Odberatelia vykonávajú kontrolu správnosti cien dodaných výrobkov, najmä vo vzťahu k ich akosti (odberateľská kontrola).

§ 47
Úlohy kontroly cien

Úlohou orgánov uvedených v § 46 (ďalej len „kontrolné orgány“) je kontrolovať v rámci svojej pôsobnosti, či sa dodržiavajú cenové predpisy a zásady cenovej politiky, najmä

a) splnenie záväzne ustanovených alebo dohodnutých opatrení určujúcich úroveň cien, predovšetkým pri limitovaných cenách,

b) správne ustanovenie pevnej, maximálnej, minimálnej alebo smernej ceny,

c) dodržanie ustanovenej (dohodnutej) ceny,

d) dodržanie podmienok, za ktorých bola cena ustanovená (dohodnutá),

e) použitie primeranej výšky prirážok alebo zrážok k cenám,

f) správne použitie základných zložiek cien,

g) správne uplatnenie podmienok kategorizácie cien,

h) výhodnosť dojednávaných zahraničných cien.

§ 48
Spôsob kontroly cien

(1) Kontrolné orgány vykonávajú kontrolu cien najmä formou previerok plnenia povinností na úseku cien.

(2) Kontrola cien sa vykonáva aj v rámci periodických revízií hospodárenia organizácií.*)

§ 49
Oprávnenia kontrolných orgánov

(1) Pracovníci poverení kontrolou cien sú oprávnení vstupovať do všetkých priestorov preverovanej organizácie, nazerať do jej písomností a údajov a požadovať od jej pracovníkov ústne alebo písomné správy a vysvetlenia týkajúce sa cien a odstránenia zistených závad.

(2) Kontrolné orgány ukladajú, prípadne navrhujú v prípadoch porušenia cenových predpisov a ustanovených cien opatrenia na urobenie nápravy.

Časť VIII
Dodatkové odvody

§ 50

(1) Organizácii, ktorá získala prostriedky na základe

a) nesprávne ustanovenej pevnej, maximálnej, minimálnej alebo smernej ceny,

b) nedodržania ustanovenej ceny,

c) nedodržania podmienok, za ktorých bola cena ustanovená,

d) nesplnenia záväzných cenových opatrení určujúcich úroveň realizačných cien, najmä ak nedôjde k vyrovnaniu odchýlok podľa § 11 ods. 2 alebo pri prekročení dohodnutej, prípadne ustanovenej úrovne limitovaných cien podľa § 14 ods. 2 a § 15 ods. 2 alebo pri porušení zásad o primeranosti výšky prirážok podľa § 25 ods. 1, nadriadený orgán uloží (spravidla na návrh orgánu vykonávajúceho kontrolu cien) dodatkový odvod do štátneho rozpočtu, pri organizáciách riadených národnými výbormi a pri výrobných a spotrebných družstvách do rozpočtu príslušného národného výboru, a to najneskôr do troch rokov od neoprávneného získania prostriedkov.

(2) Dodatkový odvod sa ukladá vo výške prostriedkov neoprávnene získaných podľa odseku 1 zníženej o sumy, ktoré organizácia do 15 dní od rozhodnutia, ktorým bol uložený dodatkový odvod, vrátila odberateľom, a o sumu, ktorá už bola odvedená do štátneho rozpočtu.

(3) Úhrn neoprávnene získaných prostriedkov možno po dohode medzi preverovanou organizáciou a kontrolným orgánom určiť výberovým spôsobom. Ak k takejto dohode nedôjde, kontrolný orgán môže preverovanej organizácii uložiť, aby sama vykonala dokladovú revíziu vedúcu k presnému vyčísleniu výšky neoprávnene získaných prostriedkov.

(4) Úhrn neoprávnene získaných prostriedkov sa neznižuje o rozdiely z nesprávne použitých nižších cien (zlepšenie akosti a pod.).

(5) Dodatkový odvod sa v prípadoch uvedených v odseku 1 písm. d) nemusí uložiť, ak použitie vyšších cien má iba dočasný charakter a vyrovnanie cenových rozdielov možno očakávať v najbližšom období; neuloží sa, ak tak ustanoví Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy.

(6) Dodatkový odvod sa zvyšuje o 50%, prípadne sa ukladá samostatný odvod vo výške 50% z celej pôvodnej sumy neoprávnene získaných prostriedkov, ak neoprávnene získané prostriedky zistí osobitný kontrolný orgán alebo ústredný orgán (pri družstvách len osobitný kontrolný orgán). Toto zvýšenie sa pri použití nesprávne ustanovenej pevnej, maximálnej, minimálnej alebo smernej ceny vzťahuje iba na prípady, v ktorých dôvodom pre ustanovenie tejto ceny bol návrh organizácie, ktorej sa dodatkový odvod ukladá.

(7) Zvýšenie dodatkového odvodu (odsek 6) odpadá v prípadoch, v ktorých dodávateľ odvádza do štátneho rozpočtu pokutu vo výške väčšej ako 50% neoprávnene získaných prostriedkov.*)

(8) Ak orgán priamo nadriadený organizácii neuloží odviesť dodatkový odvod podľa návrhu osobitného kontrolného orgánu, rozhodne o jeho uložení na návrh osobitného kontrolného orgánu príslušný odvetvový ústredný orgán, prípadne Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy.

§ 51

(1) Socialistická organizácia vyrábajúca nedostatočne akostné výrobky a technicky zastarané výrobky je povinná pri ich predaji odvádzať dodatkový odvod určeným percentom z ceny.

(2) Odvod je

a) 5 % z veľkoobchodnej ceny pri výrobkoch, ktoré pri prvom hodnotení označila štátna skúšobňa tretím akostným stupňom;

b) 20 % z veľkoobchodnej ceny pri výrobkoch, ktoré v opakovanom hodnotení štátna skúšobňa neoznačí aspoň druhým akostným stupňom;

c) 20 % z veľkoobchodnej ceny pri výrobkoch, ktoré ústredný orgán nadriadený dodávateľovi označil ako technicky zastarané; v tomto prípade sa neuloží odvod podľa písmen a) a b).

(3) Ústredný orgán nadriadený dodávateľovi môže sadzby uvedené v odseku 2 zvýšiť.

(4) Odvod postihuje výrobcu bez ohľadu na to, že z dôvodu nízkej akosti alebo technickej zastaranosti výrobkov došlo k zníženiu ich ceny. Odvod nie je základnou zložkou ceny a nesmie sa fakturovať odberateľovi.

(5) Odvod odvádzajú

a) ústredne riadené štátne socialistické organizácie do štátneho rozpočtu,

b) organizácie riadené národnými výbormi a výrobné družstvá do rozpočtu príslušného národného výboru.

(6) Odvod sa platí z dodávok uskutočnených

a) pri výrobkoch uvedených v odseku 2 písm. a) a b) odo dňa nasledujúceho po dni doručenia rozhodnutia skúšobne o výsledku hodnotenia,

b) pri výrobkoch uvedených v odseku 2 písm. c) odo dňa, ktorý určí ústredný orgán nadriadený dodávateľovi po dohode s ústredným orgánom nadriadeným hlavnému odberateľovi alebo Štátna komisia pre techniku.

Časť IX
Spoločné a záverečné ustanovenia

§ 52

(1) Po dohode so Štátnou komisiou pre financie, ceny a mzdy vydávajú

a) Štátna plánovacia komisia metodické pokyny pre oblasť cien špeciálnej výroby,

b) Úrad pre normalizáciu a meranie zásadné opatrenia v otázkach ustanovenia cien za riešenie úloh technickej normalizácie a cien (odplát) za výkony štátnych skúšobní,

c) Štátny štatistický úrad pokyny pre štatistiku cien.

(2) Ústredné orgány uvedené v § 34 ods. 1 a 2 vydávajú metodické pokyny v oblasti cien v nimi riadených odvetviach a Ministerstvo zahraničného obchodu pre oblasť cien v zahraničnom obchode; pritom po dohode s príslušnými ústrednými orgánmi Ministerstvo vnútra vydáva podrobnejšie pokyny pre tvorbu veľkoobchodných cien a maloobchodných cien prác a služieb a Ministerstvo vnútorného obchodu pre tvorbu maloobchodných cien výrobkov vykonávanú krajskými národnými výbormi podľa § 35 písm. a).

(3) Odvetvové ústredné orgány vydávajú cenníky, dodatky k cenníkom (najmenej raz za rok), zoznamy cien a pod., prípadne ustanovia, ktoré z podriadených organizácií ich budú vydávať. Nedeliteľnou súčasťou cenníkov sú aj cenové dodacie podmienky, prípadne spôsoby tvorby cien, kategórie cien a pod.; o cenách výrobkov určených na predaj obyvateľstvu musí byť v príslušných prevádzkárňach zabezpečená, každému prístupná, presná a úplná informácia.

(4) Štátnej komisii pre financie, ceny a mzdy predkladajú najmä

a) odvetvové ústredné orgány

1. návrhy koncepcie a plánu vývoja cien,
2. rozbory vývoja cien a ich pôsobenie,
3. zhodnotenie zmien cien, ktoré vykonajú podľa § 34 ods. 1 písm. a) bod 2, a ustanovenie cien podľa § 37 ods. 4,

b) Štátny štatistický úrad výsledky štatistiky cien.

§ 53
Účasť Revolučného odborového hnutia

Pri príprave a vykonávaní zásadných opatrení v riadení vývoja cien, ustanovení úrovne cien a ich skupín a pri uzavieraní dohôd, najmä v oblasti cien, ktoré ovplyvňujú úroveň reálnych príjmov obyvateľstva, vyžiada si orgán, ktorý tieto zmeny schvaľuje, vyjadrenie príslušného orgánu Revolučného odborového hnutia. Rozsah účasti odborových orgánov na príprave a realizácii zásadných cenových opatrení a pri kontrole cien ustanoví Ústredná rada odborov po dohode so Štátnou komisiou pre financie, ceny a mzdy.

§ 54

K návrhom opatrení, ktoré podľa ustanovení tejto vyhlášky predkladajú ústredné orgány Štátnej komisii pre financie, ceny a mzdy a ktoré majú vplyv na štátny rozpočet, musí byť pripojené stanovisko Ministerstva financií.

§ 55

Výnimky z ustanovenia tejto vyhlášky môže povoliť Štátna komisia pre financie, ceny a mzdy.

§ 56
Zrušujú sa

1. vyhláška Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy č. 8/1966 Zb. o tvorbe, kontrole a štatistike cien,
2. prvá časť - Kontrola cien vyhlášky Ústrednej komisie ľudovej kontroly a štatistiky č. 9/1966 Zb. o vykonávaní kontroly a štatistiky cien a
3. vyhláška Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy a Ministerstva financií č. 32/1966 Zb. o tvorbe cien výrobkov podliehajúcich povinnému hodnoteniu a výrobkov technicky pokrokových a technicky zastaraných.

§ 57

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. júnom 1967.

Minister-predseda:

Ing. Sucharda v. r.

*) Podrobnejšie je obsah vlastných nákladov, položiek skracujúcich tržby a výnosy a výdavkov z rozdelenia vymedzený v § 5 ods. 1 vládneho nariadenia č. 96/1966 Zb. o jednotných kalkulačných zásadách.

*) Zákonné opatrenie č. 102/1965 Zb. o jednotnom riadení povinného skúšania a hodnotenia výrobkov, smernice Štátnej komisie pre rozvoj a koordináciu vedy a techniky pre povinné skúšanie a hodnotenie vybratých výrobkov č. 20774/4013/65 a vykonávacie pokyny Úradu pre normalizáciu a meranie č. ZK/65a/66Kk.

*) V zmysle zákona č. 73/1952 Zb. o dani z obratu a vyhlášky č. 16/1962 Zb. o konaní vo veciach daní a poplatkov.

*) Do nákladov nemožno zahŕňať neplánovateľné výdavky z rozdelenia, zisťované len vo výsledných kalkuláciách.

**) Pozri predpisy o rizikových fondoch.

*) Vyhláška Štátnej komisie pre techniku č. 107/1966 Zb. o dokumentácii stavieb.

**) Tzv. ústredne riadené kúpne ceny.

***) Pôsobnosť Štátnej komisie pre financie, ceny a mzdy je vymedzená zákonom č. 113/1965 Zb.

*) Pôsobnosť Ministerstva financií v oblasti dane z obratu upravuje zákon č. 73/1952 Zb.

*) § 153 ods. 2 písm. c) Hospodárskeho zákonníka č. 109/1964 Zb.

*) Pravidlá pre vykonávanie periodických revízií hospodárenia (č. 112/1965 Zb.)

*) § 14 ods. 8 vyhlášky č. 204/1964 Zb. o fakturovaní a platení dodávok neinvestičnej povahy.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.